

Afwegingskader voor gemeenten

In dit document wordt een 13-tal vragen voorgelegd. Meer toelichting en verdieping over de inhoud is te vinden in de Kadernotitie. Deze vragen zijn echter niet op deze expliciete manier terug te vinden in de Kadernotitie. Met deze vragenlijst is het mogelijk om een waardering te geven aan een aantal onderdelen die in de Kadernotitie worden besproken. Deze vragenlijst is bedoeld als een hulpmiddel om de vraagstelling die voor ligt te beantwoorden. Dit hulpmiddel is individueel te gebruiken of toe te passen in de gemeentelijke discussie.

Werkwijze: beoordeel het antwoord of deze van belang is. Belangrijkheid kan ook worden geïnterpreteerd als relevant/van waarde voor de gemeente of voor de inwoners. Het puntentotaal ligt tussen de 13 punten minimaal (geen belang bij deelname aan Crematoria Twente) en 117 punten maximaal (hoog belang bij deelname aan Crematoria Twente).

1. Wat is het wettelijke kader?

De Wet op de Lijkbezorging onderscheidt bijzondere en gemeentelijke crematoria en biedt een legitieme basis voor gemeentelijke activiteiten op het gebied van cremieren. In Nederland kiest een ruime meerderheid van 66% voor cremieren; in Twente is dit 63%, waarbij de spreiding groot is. Gezien het algemeen belang is het dus gerechtvaardigd dat gemeenten, vanuit nuts-denken, crematoria oprichten en exploiteren. Het is echter geen wettelijke verplichting. Het kan aan de markt worden overgelaten.

Belangrijkheid				
Zeet	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

2. Waarom is er in 2000 gekozen voor de huidige organisatiestructuur?

Na de oprichting van Crematoria Twente is het bedrijf bijna 30 jaar lang een gemeentelijk bedrijf geweest in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. In 2000 is dit samenwerkingsverband verzelfstandigd. Voor deze constructie werd gekozen om de risico's voor de deelnemende gemeenten af te schermen en om het nieuwe bedrijf in de gelegenheid te stellen meer op afstand van de gemeenten en bedrijfsmatiger te kunnen werken.

Belangrijkheid				
Zeet	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

3. Lopen de gemeente financieel risico omdat ze via de GR aandeelhouder zijn bij Crematoria Twente?

De gemeente loopt geen financieel risico. Er wordt geen inwonerbijdrage betaald aan deze gemeenschappelijke regeling. Zelfs een eventueel faillissement heeft geen financiële consequenties voor de deelnemende gemeenten, er vanuit gaande dat de waarde van de aandelen niet zijn opgenomen in de gemeentelijke balans.

Belangrijkheid				
Zeet	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

4. Zijn er andere gemeenten in Nederland die op deze manier verbonden zijn aan een crematorium?

In Nederland zijn op dit moment 105 crematoria in bedrijf waarvan de meerderheid in handen is van een drietal grote particuliere bedrijven: DELA, Yarden en Monuta. Van alle gemeenten in Nederland hebben - naast de 12 aangesloten gemeenten van CT- nog zes gemeenten een crematorium in beheer (als onderdeel van de gemeentelijke organisatie). De constructie zoals bij Crematoria Twente is daarin uniek.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

5. Wat heeft de huidige constructie financieel opgeleverd de afgelopen 20 jaar?

Sinds de verzelfstandiging in 2000 worden positieve exploitatieresultaten bijna volledig uitgekeerd als dividend aan GR OLCT (aandeelhouder) en vervolgens naar rato van het aantal crematies afkomstig uit de betreffende gemeenten uitgekeerd als aandeel in het positieve resultaat van GR OLCT. Sinds de verzelfstandiging in 2000 tot en met 2017 heeft de onderneming alle boekjaren positief afgesloten. Gedurende deze periode is de winst jaarlijks -met uitzondering van 2013, 2014 en 2015- meestal volledig als dividend uitgekeerd. Dit beliep over al die jaren naar schatting een bedrag van ruim 15 miljoen euro.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

6. Waarom is er de afgelopen jaren geen/minder dividend uitgekeerd?

In 2012 door het Algemeen Bestuur de toekomststrategie vastgesteld. De locaties Borne en Oldenzaal zijn gebouwd, de locaties Enschede en Almelo zijn verbouwd. De keuze om het aantal locaties te verdubbelen is ingegeven door geluiden uit de samenleving dat inwoners, met name uit Noord Oost Twente, de reisafstand naar het dichtstbijzijnde crematorium lang vonden. De investeringen voor de verbouw en nieuwbouw zijn betaald uit eigen vermogen en voor het grootste deel gefinancierd door de BNGBank en daarnaast, middels een groenlening, door de ING-Bank. De verwachting is dat het resultaat voor belastingen de komende jaren langzaam gaat herstellen. Crematoria Twente heeft tijd nodig om financieel te herstellen na alle investeringen van de afgelopen jaren.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

7. Wat is de meerjarenprognose?

Het beleid van Crematoria Twente is erop gericht om dividend uit te keren. Gedetailleerde inzicht in de meerjarenprognoses wordt niet gegeven in verband met de concurrentiegevoelige informatie. Gezien de bevolkingsopbouw van Twente, de grote voorkeur voor cremieren, de voorzieningen en de ligging van de vier locaties is er geen reden om aan te nemen dat de stijgende lijn in omzet de komende jaren niet zou doorzetten. De dividenduitkering loopt in de prognose op van € 50.000 in

2021 tot € 700.000 in 2030. Het gemiddelde jaarlijkse 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering (voor belastingen)' in de meerjarenprognose 2021-2030 bedraagt € 450.000 positief.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

8. Waarom wordt het niet aan de markt over gelaten?

In Nederland is het zo dat er drie grote partijen de uitvaartbranche grotendeels bepalen, te weten DELA, Yarden en Monuta. De intentie is dat Yarden binnen onafzienbare tijd wordt overgenomen door DELA. Deze drie grote partijen (in de toekomst twee partijen) zijn tevens uitvaartverzekeraars. De onafhankelijke crematoria en uitvaartondernemers ageren al jaren tegen de koppeling van uitvaartverzekeringen waarbij er sprake is van geforceerde toeleiding naar eigen crematoria. Een publiek georiënteerd crematorium zoals Crematoria Twente begeeft zich niet in concurrerende activiteiten, maar beperkt zich tot cremeren/bestemmen van de as, als wettelijke taak op het gebied van de lijkbezorging, geldend voor iedereen. Het exploiteren van bijvoorbeeld rouw- en familiekamers, rouwvervoer en een mortuarium laat Crematoria Twente over aan de markt. Op deze manier begeeft Crematoria Twente zich -als publiek georiënteerd crematorium- zich niet binnen het krachtenveld van de uitvaartondernemingen.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

9. Wat is het effect van eventuele verkoop voor de inwoner?

Voor nabestaanden leidt eventuele verkoop niet meteen tot zichtbaar effect, de vraag is wel of het principe dat voor iedereen dezelfde tarieven geldt bij een andere partij gehandhaafd blijft. In de huidige constructie is het onafhankelijke en neutrale karakter van Crematoria Twente waarbij iedere inwoner gelijk wordt behandeld, leidend in de bedrijfsvoering. Iedere inwoner is en zou in theorie welkom zijn ongeacht de organisatiestructuur. De vier crematoria hebben een eigen specifieke uitstraling. Nabestaanden waarderen Crematoria Twente met een 8,9. Er is een gerede kans dat overname effect heeft op de uitstraling en waardering.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

10. Wat is het effect van eventuele verkoop voor uitvaartondernemingen?

De uitvaartbranche opereert in een verdringingsmarkt en is een uitermate concurrerende bedrijfstak geworden. De onderlinge verhoudingen en relaties zijn hierdoor aangescherpt. Iedereen zoekt positie, omzet en marktaandeel. Door het publieke karakter van de eigenaar/aandeelhouder neemt Crematoria Twente een neutrale en onafhankelijke positie in binnen de uitvaartbranche; iedereen kan tegen dezelfde condities terecht. In een concurrerende omgeving waarin uitvaartondernemers gebruik (moeten) maken van een commercieel crematorium van een derde, genieten ondernemers verschillende voorwaarden. Grote ondernemers bedingen meer kortingen, betere tijden, faciliteiten

en andere eisen. De vele uitvaartondernemers in de regio zijn op dit moment in hun dienstverlening niet afhankelijk van partijen die hen als ongewenste concurrenten zien.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

11. Wat is het effect van eventuele verkoop voor de onderneming?

De continuïteit van Crematoria Twente komt niet in gevaar bij een mogelijke verkoop. De spreiding van de vier locaties is dusdanig dat de verwachting is dat de locaties blijven bestaan en operationeel intact blijven. Het is niet vanzelfsprekend dat de vier locaties verbonden blijven aan elkaar.

Afhankelijk van de koper kan verkoop effect hebben op de werkgelegenheid in het bedrijf. Vooral in de backoffice gaat schaalvergroting leiden tot ontslagen. En er is een gerede kans dat de tarieven stijgen, de verkoopprijs moet immers terugverdiend worden. De tarieven zijn op dit moment een goede concurrerende prijs, de verwachting is niet dat dit veel zal wijzigen.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

12. Hoeveel bestuurlijke drukte gaat er gemoeid met het aandeelhouderschap van Crematoria Twente?

Er zijn een aantal redenen om de overheid op afstand te houden en zaken aan de markt over te laten. De markt komt in beeld als de besluitvormingsprocessen te lang duren en er onevenredige democratische controle en financiële kosten nodig zijn om te komen tot een goede besluitvorming en uitvoering om politieke crisis te voorkomen. In het geval van Crematoria Twente lijkt dit niet aan de orde. De manier waarop de controle is ingericht met een Raad van Commissarissen en een Algemeen Bestuur mag zuinig, zinnig en transparant worden genoemd. De politieke risico's om aandeelhouder te zijn van een crematorium zijn klein.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1

13. Wat doet Crematoria Twente nog meer naast de dienstverlening op het gebied van cremieren

Crematoria Twente heeft de ambitie om de maatschappelijke rol te verstevigen en bij te dragen aan het welzijn van inwoners van Twente en omliggende regio's. Het bieden van ruimte voor reflectie, bezinning en contemplatie, bijvoorbeeld door het oprichten van coronaherdenkingsmonumentjes, poëziewandelingen, het houden van lezingen en het leiden van maatschappelijke debatten kan een belangrijke meerwaarde voor de toekomst zijn. Op dit moment is al sprake van samenwerking met ziekenhuizen in de regio- Er ligt een convenant waarbij kosteloos crematies van overleden vroeggeboortes wordt verzorgd. Er wordt door Crematoria Twente gewerkt met arbeidskrachten met afstand tot de arbeidsmarkt en er wordt samengewerkt met het maatschappelijk middenveld, bijvoorbeeld scholen, in het kader van maatschappelijke stages en traineeships. Crematoria Twente heeft de ambitie om in haar branche leidend te zijn als het gaat over het verminderen van de CO²-

uitstoot ten gevolge van het crematieproces. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij initiatieven in Twente.

Belangrijkheid				
Zeer	Enigszins	Neutraal	Niet zo	Helemaal niet
5	4	3	2	1